सबसे 'तेज' ग्लोबल महातेज...!

ग्लोबल महातेज

Postal Regd. No. JAL/443/2025-2027

https://epaper.globalmahatej.com/

RNI. NO. MAHBIL /25/A0192

वर्ष १ ले | अंक : २२१ | सोमवार, दि. ०४ मे २०२६ | पाने : ४ | अमळनेर | किंमत : ३ रुपये | Email - globalmahatej@gmail.com

वडील बिस्कीट घ्यायला उतरले, तितक्यात सुटली 'वन्दे भारत'

३ वर्षांची चिमुरडी एकटीच पुण्यात पोहोचली; जाणून घ्या पुढे काय झाले...

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

पुणे : रेल्वेच्या प्रवासात काही सेकंदाचे अंतर जीवावर बेतू शकतो. एका क्षणात संपूर्ण कुटुंब संकटात सापडू शकते. बापलेकीची ताटातूट होऊ शकते, असाच काहीसा अनुभव पुणे-सोलापूर वंदे भारतने प्रवास करणाऱ्या एका कुटुंबाला आला. सोलापूरहून मुंबईला जाणाऱ्या सोलापूर-छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनल (सीएसएमटी) 'वन्दे भारत एक्स्प्रेस'मध्ये राहुल खुरमुटे हे कुटुंबीयांसह प्रवास करत होते. सोलापूरहून काही अंतर पुढे गेल्यावर गाडी कुर्डुवाडी स्थानकावर थांबली.

भूक लागली म्हणून तीन वर्षांच्या मुलीसाठी बिस्किटे आणण्यासाठी राहुल खुरमुटे कुर्डुवाडीच्या फलाटावर उतरले. ते बिस्कीट घेऊन परत येईपर्यंत सोलापूर 'वन्दे भारत'ची स्वयंचलित दारे बंद झाली होती. गाडीने वेग धरला आणि फलाट सोडले. पण राहुल खुरमुटेंची ३ वर्षांची मुलगी एकटीच राहिली होती. सुटणाऱ्या गाडीकडे पाहण्याशिवाय राहुल यांच्यासमोर पर्याय नव्हता.

राहुल यांच्या तीन वर्षांच्या चिमुरडीला घेऊन सोलापूर वन्दे भारत कुर्डुवाडी स्थानकावरून सुटली. गाडीच्या सी-५ या डब्यात ३० व्या क्रमांकाच्या आसनावर बसलेली ही चिमुरडी वडील आले नाहीत म्हणून घाबरली, रडू लागली. तिच्या रडण्याचा आवाज ऐकून बरोबरच्या काही प्रवाशांनी तिची विचारपूस केली. तेव्हा तिचे वडील मागच्या स्थानकावरच राहिल्याचे प्रवाशांना समजले. त्यांनी तातडीने टीटीई एच. एल. मीना यांना ही माहिती दिली. मीना यांनीही वेळ वाया न घालवता रेल्वे कंट्रोल रूमला संदेश पाठवला. त्यानंतर पुणे रेल्वे नियंत्रण कक्षाने रेल्वे पोलिसांना या प्रकाराची माहिती दिली. पुणे विभागात कार्यरत असलेले आरपीएफ कॉन्स्टेबल विनय प्रकाश आणि एएसआय एन. एन. नलावडे यांनी मुलीला तिच्या वडिलांपर्यंत पोहोचविण्याचे ठरले.

सोलापूर वन्दे भारत पुण्याच्या दिशेने धावत असताना वडिलांच्या चिंतेने घाबरलेल्या चिमुकलीला आधार देण्याची गरज होती. एका महिला प्रवाशाने मुलीला जवळ घेत तिला आधार दिला. शांत केले. तोपर्यंत रेल्वे पोलिसांनी मुलीच्या वडिलांची म्हणजे राहुल खुरमुटेंची माहिती त्यांच्या आरक्षणावरून मिळविली. पोलिसांनी राहुल यांच्याशी संपर्क साधला. तेही खूप घाबरले होते. रेल्वे पोलिसांनीच राहुल यांना धीर देत दुसऱ्या गाडीने पुण्याला येण्यास सांगितले.

शेवटी मुलीच्या आईला वैशाली खुरमुटे यांना तातडीने पुणे स्थानकावर बोलविण्यात आले. वन्दे भारत पुणे स्थानकावर पोहोचताच रेल्वे पोलिसांनी या चिमुरडीला तिच्या आईकडे सोपविले. मुलीला सुखरूप पाहून आईच्या डोळ्यांतून आनंदाश्रू वाहत होते. खुरमुटे कुटुंबाने रेल्वे पोलीस आणि टीटीई मीना यांचे आभार मानले. रेल्वे पोलिसांच्या सतर्कतेमुळे खुरमुटे कुटुंबावर कोसळलेले एक मोठे संकट आता दूर झाले होते.

प्रवाशांना आवाहन

'वन्दे भारत एक्स्प्रेस'ची दारे स्वयंचलित असतात. एकदा बंद झालेली दारे पुन्हा उघडणे कठीण असते. या रेल्वेचा वेग १८० किमी प्रति तास आहे. वंदे भारत ही एक इंजिन विरहीत रेल्वे आहे. याचे सर्व डबे वातानूकुलित आहेत. मेट्रो सारखे प्रवाशांसाठी स्लायडिंग फुट स्टेप्स आणि स्वयंचलित दरवाजे आहेत. त्यामुळे गाडी थांबलेली असताना फलाटावर उतरणे टाळावे, असे आवाहन रेल्वे प्रशासनाकडून 'वन्दे भारत'ने प्रवास करणाऱ्यांना करण्यात आले आहे.

अमळनेर : संतश्री सद्गुरु सखाराम महाराज यात्रोत्सवाचे औचित्य साधून कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ राष्ट्रीय सेवा योजना (रासेयो) कक्षाद्वारे बोरी नदीपात्रात प्लास्टिकमुक्त अभियान राबविण्यात आले.

बोरी नदीपात्रात प्लास्टिकमुक्त अभियान

१ तासात भरल्या ३ घंटागाड्या

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अमळनेर : संतश्री सद्गुरु सखाराम महाराज यात्रोत्सवाचे औचित्य साधून कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ राष्ट्रीय सेवा योजना (रासेयो) कक्षाद्वारे रविवारी दि. ०३ रोजी सकाळी ६ वाजता बोरी नदी पात्रात विशेष प्लास्टिक मुक्त अभियान राबवण्यात आले.

या मोहिमेत केवळ एका तासात ३ घंटा गाड्या भरतील इतका प्लास्टिक कचरा गोळा करण्यात आला. यात्रोत्सवात शीतपेयाच्या व पाण्याच्या बाटल्या, गुटख्याचे रॅपर्स, सौंदर्य प्रसाधनांची वेष्टने आणि प्लास्टिकच्या खेळण्यांचा मोठ्या प्रमाणावर वापर झाल्याचे दिसून आले. या पार्श्वभूमीवर रासेयो विभागाने जनजागृती करताना सांगितले की, जर प्लास्टिकचा वापर असाच सुरू राहिला तर भविष्यात गंभीर वैद्यकीय समस्या उद्भवतील. कर्करोगासारख्या आजारांचे प्रमाण वाढेल. जीवनदायिनी बोरी नदी प्रदूषित होऊन जमीन नापीक होईल. यासाठी नागरिकांनी सिंगल युज प्लास्टिकचा वापर टाळून कचरा नगरपरिषदेने ठेवलेल्या डस्टबिनमध्येच टाकावा, असा संदेश यावेळी देण्यात आला. या उपक्रमासाठी विद्यापीठाचे संचालक डॉ. व्ही. एम. रोकडे व नवनियुक्त संचालक डॉ. प्रवीण महाले यांचे मार्गदर्शन लाभले. अभियानात मान्यवरांनी प्रत्यक्ष सहभाग नोंदवला.

राणी लक्ष्मीबाई महाविद्यालय (पारोळा) प्राचार्य डॉ. व्ही. आर. पाटील, प्रताप महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य एच. डी. जाधव, सचिव प्रा. डॉ. पराग पाटील, सहसचिव डॉ. मांटे, उपप्राचार्य अमृत अग्रवाल.डॉ. शशिकांत पाटील (किसान महाविद्यालय), डॉ. दिलीप राठोड (राणी लक्ष्मीबाई महाविद्यालय), डॉ. राजपूत, डॉ. सावळे (प्रताप महाविद्यालय), प्रा. डॉ. सतीश पारधी (मारवड महाविद्यालय), डॉ. वाघमारे, प्रा. डॉ. खेडकर (समाजकार्य महाविद्यालय), डॉ. तोंडे, डॉ. पवन पाटील, डॉ. आय. एस. पाटील, प्रा. डॉ. नलिनी पाटील, डॉ. अनिल महाले, महेश माळी, प्रशांत वंजारी.महिला योगा ग्रुपच्या उर्मिला अग्रवाल, पद्मजा पाटील, अंजू ढवळे, सविता पाटील, सुरेखा खैरनार, वनश्री अमृतकार, शर्मिला बडगुजर, अलका सोनार, सुनिता करंजे. अमळनेर महिला मंचच्या तीलोत्तमा पाटील, वसुंधरा लांडगे, माधुरी पाटील, कांचन शहा.वेदांत अग्रवाल, अथर्व करंजे, सागर कोळी, प्रताप तत्त्वज्ञान केंद्राचे गोपाल महाजन, गिरीश चौधरी, कमलेश पाटील, डॉ. मनीष करंजे.या मोहिमेत विविध महाविद्यालयांतील राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक आणि अमळनेर नगरपरिषदेचे सफाई कर्मचारी यांनी विशेष परिश्रम घेतले. नदी पात्राच्या स्वच्छतेसाठी राबवलेल्या या स्तुत्य उपक्रमाचे संतश्री प्रसाद महाराज यांनी विशेष कौतुक करून सर्व सहभागींचे अभिनंदन केले.

अमळनेर तालुक्याचा बारावी निकाल ९६.३६ टक्के

आठ महाविद्यालयांचा १०० टक्के निकाल

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अमळनेर : येथील बारावी परीक्षेचा निकाल शनिवारी जाहीर झाला असून अमळनेर तालुक्याने यंदाही उत्तम कामगिरी करत ९६.३६ टक्के निकालाची नोंद केली आहे. यशस्वी विद्यार्थ्यांचे कौतुक केले जात आहे. यंदा बारावीच्या परीक्षेसाठी तालुक्यातून बसलेल्या ३,३०५ विद्यार्थ्यांपैकी तब्बल ३,१७७ विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले आहेत. विशेष म्हणजे मागील वर्षीचा ९५.८३ टक्के निकाल ओलांडत यंदा ०.८ टयांनी वाढ नोंदवली गेली आहे.यंदाच्या निकालात आठ महाविद्यालयांनी १०० टक्के निकाल लावून विशेष कामगिरी केली आहे. यात प्रताप महाविद्यालय (कला विभाग), श्री दत्त विद्यामंदिर पातोंडा, बी.बी. ठाकरे ज्युनिअर कॉलेज वावडे, शिवाजी हायस्कूल अमळनेर, अल फाईज उर्दू गर्ल्स ज्युनिअर कॉलेज, यशवंत आदिवासी आश्रमशाळा पिंपळे (विज्ञान), एन.टी. मुंदडा ज्युनिअर कॉलेज (विज्ञान) आणि कै. बी.आर. पाटील ज्युनिअर कॉलेज मारवड यांचा समावेश आहे.इतर महाविद्यालयांचाही निकाल उल्लेखनीय राहिला आहे. प्रताप कॉलेज (विज्ञान) ९९.७८% आणि कॉमर्स ९७.४६% निकालासह आघाडीवर आहे. जय योगेश्वर विद्यालयाने ९९.०६% तर विजय नाना पाटील आर्मी स्कूलने ९८.७८% निकाल नोंदवला. गुरुकुल इंग्लिश मीडियम ज्युनिअर कॉलेज (९७.१४%), साई ज्युनिअर कॉलेज (९६.५५%) आणि आदर्श हायस्कूल मांडळ (९६.८७%) यांनीही चांगली कामगिरी केली.तर काही शाळांचा निकाल तुलनेने कमी राहिला आहे. नवभारत उच्च माध्यमिक विद्यालय दहिवद (६१.११%), माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय नगाव-गडखांब (६६.६६%) आणि किसान माध्यमिक विद्यालय जानवे (३७.५०%) यांचा निकाल कमी टक्केवारीत लागला आहे.विज्ञान शाखेत काही महाविद्यालयांचा ९९% पेक्षा जास्त निकाल एकूणच, अमळनेर तालुक्याने यंदाच्या बारावी परीक्षेत सातत्यपूर्ण प्रगती राखत दर्जेदार निकाल नोंदवला असून विद्यार्थ्यांच्या मेहनतीला आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाला यश मिळाल्याचे दिसून येते.

अग्निशामक दिन : अचाट धैर्य आणि निस्वार्थ सेवेचा सन्मान

पान २ वर...

दिनविशेष

४ मे

- आंतरराष्ट्रीय अग्निशामक दिवस
- भारतात पहिले टपाल तिकीट प्रकाशित झाले.
- पंतप्रधान राजीव गांधी यांनी सर्व पंचायत समितीमध्ये महिलांसाठी ३० टक्के जगा राखीव ठेवण्याची घोषणा केली.
- संगीतकार भूपेन हजारिका यांना दादासाहेब फाळके पुरस्कार जाहीर
- महाराष्ट्र राज्य मंत्रिमंडळाने 'बॉम्बे'चे नाव बदलून 'मुंबई' करण्याचा निर्णय घेतला.
- जागतिक वेटलिफ्टिंग स्पर्धेत भारताला सहा पदके, एन. कुंजुरानीदेवीला दोन रौप्यपदके

गर्व से कहो स्वदेशी है हम...! स्वदेशी ही खरिदेंगे हम...!!

स्वातंत्र्यपूर्व संग्रामातील स्वदेशीची हाक आता पुन्हा देवू या. नवरात्रोत्सवात आपण आदिमाया आदिशक्तीचा जागर करतो त्याप्रमाणेच स्वदेशीचाही जागर करूया..! सच्च्या भारतीयांवर जेव्हा-जेव्हा परकीय आक्रमण होते तेंव्हा-तेंव्हा ते प्रचंड त्वेषाने पेटून उठतात...!! आता तीच वेळ येऊन ठेपली आहे...!!! जय भारत...! जय स्वदेशी...!!

संपादकीय

सीमापार सेवा व्यापारात वाढ

जागतिक व्यापारातील बदल समजून घेण्याचा एक मार्ग म्हणजे गुरुत्वाकर्षण मॉडेल , जे सांगते की दोन देशांमधील द्विपक्षीय व्यापार हा त्यांच्या आर्थिक आकाराच्या प्रमाणात आणि त्यांच्यामधील अंतराच्या व्यस्त प्रमाणात असतो. आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या नवीनतम 'वर्ल्ड इकॉनॉमिक आउटलुक'मध्ये प्रकाशित झालेल्या एका अभ्यासानुसार, सेवांच्या बाबतीत हा युक्तिवाद कमकुवत होत आहे आणि गेल्या काही दशकांमध्ये वस्तूंच्या तुलनेत सेवांची निर्यात खूप वेगाने वाढली आहे.२००० च्या दशकाच्या सुरुवातीला, अंतरात १ टक्का वाढ झाल्याने सेवा व्यापार ०.६३ टयांनी कमी झाला, जो वस्तूंच्या व्यापारासारखाच होता. परंतु २०२२-२३ पर्यंत, हा परिणाम ०.५२ टयांपर्यंत कमी झाला आहे. सोप्या भाषेत सांगायचे तर, सेवांसाठी भौगोलिक अंतराचे महत्त्व कमी झाले आहे.

२००८ च्या आर्थिक संकटानंतर आणि "जागतिकीकरण" (जागतिकीकरणाची मंदावलेली प्रक्रिया) नंतरही, सेवा व्यापार हा जागतिक विकासाचा एक मजबूत चालक राहिला आहे.या बदलाला दोन शक्ती चालना देत आहेत. पहिली म्हणजे, सेवांचे स्वरूपच बदलले आहे. पूर्वी, सेवा व्यापारावर वाहतूक आणि प्रवासाचे वर्चस्व होते, जे लोकांच्या आणि वस्तूंच्या हालचालींवर अवलंबून होते आणि २००० साली सेवा व्यापारात त्याचा वाटा जवळपास ७०% होता. तथापि, २०२३ पर्यंत, अशा सेवांचा वाटा ४०% पेक्षा कमी होण्याचा अंदाज होता. त्यांची जागा माहिती तंत्रज्ञान, वित्त आणि व्यावसायिक सेवा यांसारख्या आधुनिक सेवांनी घेतली आहे, ज्या प्रत्यक्ष सान्निध्याशिवाय सीमापार सहज उपलब्ध आहेत.दुसरे म्हणजे, तंत्रज्ञानाने व्यापार करण्याच्या पद्धतीत आमूलाग्र बदल घडवला आहे. डिजिटल प्लॅटफॉर्म, क्लाउड कंप्युटिंग आणि रिमोट वर्कमुळे अनेक सेवांचा व्यापार करणे शक्य झाले आहे. असे असले तरी, अजूनही अनेक संधींचा फायदा घेणे बाकी आहे. जागतिक सेवा व्यापार प्रामुख्याने विकसित अर्थव्यवस्थांमध्ये केंद्रित आहे. शिवाय, अडथळ्यांचे स्वरूपही बदलत आहे. वस्तूंच्या व्यापारात जकात प्रमुख असली तरी, सेवांना नियामक आणि संरचनात्मक अडथळ्यांचा सामना करावा लागतो, जसे की डेटा स्थानिकीकरणाचे नियम, परवाना आवश्यकता, परदेशी मालकीवरील निर्बंध आणि अनुपालन मानके.वाढता भू-राजकीय तणाव हे अडथळे आणखी वाढवत आहे, ज्यामुळे बाजारपेठेत प्रवेश करणे अधिक गुंतागुंतीचे होत आहे. भारताची सेवा निर्यात काही मोजक्या बाजारपेठांवर, विशेषतः अमेरिका आणि युरोपवर अवलंबून आहे, ज्यामुळे ती नियामक जोखमींसाठी असुरक्षित बनते. हे महत्त्वाचे आहे कारण भारताचा सेवा व्यापार त्याच्या एकूण व्यापार कामगिरीसाठी केंद्रस्थानी आला आहे.

जागतिक सेवा निर्यातीमधील भारताचा वाटा २००५ मधील १.९% वरून २०२३ मध्ये ४.३% पर्यंत वाढण्याचा अंदाज आहे. आर्थिक वर्ष २०२५ मध्ये सेवा निर्यातीने १३.६% वाढीसह ३८७.५ अब्ज डॉलर्सचा विक्रमी टप्पा गाठला, तर सेवा व्यापार अधिशेष १८८.८ अब्ज डॉलर्सवर पोहोचला. हा देखील एक विक्रम आहे आणि तो वस्तूंच्या व्यापार तुटीच्या जवळपास दोन-तृतीयांश भाग व्यापतो.स्टॅनफोर्ड आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स (एआय) इंडेक्स रिपोर्ट २०२५ नुसार, एआय कौशल्यांच्या उपलब्धतेमध्ये भारत अमेरिकेनंतर जगात दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. याचे एक प्रमुख कारण म्हणजे जागतिक क्षमता केंद्रांचा उदय, जी प्रतिभा उपलब्धता आणि खर्चातील फायद्यांमुळे आर्थिक वर्ष २० ते २०२५ दरम्यान सुमारे ७% वार्षिक दराने वाढली.अंतर कमी होत असताना आणि डिजिटल व्यापार विस्तारत असताना, भारताला एक स्पष्ट संधी दिसत आहे. सेवा क्षेत्राची स्पर्धात्मकता वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित केले पाहिजे. एआय सारख्या उच्च-स्तरीय क्षेत्रांमधील गुंतवणूक, मजबूत डिजिटल पायाभूत सुविधा, आणि बहुपक्षीय प्रयत्नांद्वारे किंवा सीमापार प्रवाहांना सक्षम करणाऱ्या अधिक सखोल द्विपक्षीय आणि प्रादेशिक एकात्मता चौकटींद्वारे नियामक अडथळे कमी करणे, हे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.वाढत्या जागतिक सेवा अर्थव्यवस्थेचा पुरेपूर लाभ घेण्यासाठी सेवा क्षेत्राचे उत्पादन क्षेत्राशी सखोल एकीकरण करणे देखील महत्त्वाचे ठरेल. तथापि, भारताकडे सेवा निर्यात वाढवण्याची क्षमता आहे आणि भारताने नवीन बाजारपेठा व क्षेत्रांचा शोध घेतला पाहिजे. हे देखील लक्षात घेणे महत्त्वाचे आहे की, सेवा क्षेत्रातील तुलनेने मजबूत कामगिरी असूनही, धोरणात्मक लक्ष वस्तूंच्या व्यापारावरून हटू नये. वस्तूंच्या वाढलेल्या निर्यातीमुळे मोठ्या प्रमाणावर रोजगार निर्मितीस मदत होईल.

अग्निशामक दिन : अचाट धैर्य आणि निस्वार्थ सेवेचा सन्मान

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

आपल्या समाजात असे अनेक नायक आहेत जे पडद्यामागून काम करतात, पण अग्निशामक हा असा नायक आहे जो मृत्यूच्या जबड्यात हात घालून इतरांचे प्राण वाचवतो. अग्निशामक दिन हा केवळ एक सण किंवा औपचारिकता नसून, तो त्या धगधगत्या ज्वालांशी झुंजणाऱ्या जिगरबाज वृत्तीचा गौरव करण्याचा दिवस आहे.अग्निशामक होणे म्हणजे केवळ खाकी वर्दी घालणे किंवा पाण्याचे बंब चालवणे नव्हे. त्याचा खरा अर्थ आहे अतुलनीय त्याग. आपण सर्वजण आपल्या कुटुंबासाठी, मुलाबाळांसाठी किंवा मित्रपरिवारासाठी संकटकाळी धावून जातो. पण, ज्या व्यक्तीचा चेहरा कधी पाहिला नाही, ज्याचे नाव माहीत नाही, अशा पूर्णपणे अनोळखी माणसासाठी जळत्या इमारतीत उडी घेणे, ही सामान्य माणसाच्या कल्पनेपलीकडची गोष्ट आहे.समोरून येणाऱ्या आगीच्या झळा आणि कोसळणारे छत दिसत असूनही, आत अडकलेल्या जिवासाठी पुढे जाणे हे केवळ प्रशिक्षणाने साध्य होत नाही; त्यासाठी पोलादी छाती लागते.केवळ माणसेच नव्हे, तर जंगलातील वणव्यात किंवा झाडावर

अडकलेल्या घाबरलेल्या मुक्या प्राण्याला वाचवण्यासाठीही हे जवान आपले कौशल्य पणाला लावतात. त्यांच्यासाठी प्रत्येक जीव महत्त्वाचा असतो.ज्याला आपण वीरता किंवा शौर्य म्हणतो, अग्निशामकांसाठी तो त्यांच्या दैनंदिन कामाचा एक भाग असतो.आम्ही फक्त आमचे कर्तव्य बजावत आहोत,हे त्यांचे नम्र वाक्य त्यांच्या महानतेची साक्ष देते.धुराने भरलेल्या खोलीत श्वास कोंडत असतानाही, डोळ्यासमोर मृत्यू दिसत असतानाही, त्यांचा मेंदू केवळ एकाच गोष्टीचा विचार करत असतो 'रेस्क्यू' (सुटका). हे जवान शारीरिकदृष्ट्या तर सक्षम असतातच, पण मानसिकदृष्ट्या ते इतके खंबीर असतात की संकटाच्या वेळी जिथे सामान्य माणूस घाबरून पळतो, तिथे हे धाडसाने पाय रोवून उभे राहतात.हा दिवस साजरा करण्यामागे काही प्रमुख उद्देश आहेत.ज्यांनी आपले प्राण गमावले किंवा जे आजही अहोरात्र सेवा देत आहेत, त्यांच्याप्रती कृतज्ञ राहणे. अग्निशमन नियमांचे पालन करून आपण या जवानांवरील कामाचा ताण कमी करू शकतो. समाजाने हे ओळखणे गरजेचे आहे की, हे वीर पुरुष आणि स्त्रिया चोवीस तास सतर्क राहतात, जेणेकरून आपण शांतपणे झोपू शकू.अग्निशामक हे आधुनिक काळातील योद्धे आहेत. त्यांच्या साहसाला, चातुर्याला आणि अदम्य इच्छाशक्तीला सलाम करणे हे आपले कर्तव्य आहे. या अग्निशामक दिनी, चला आपण केवळ त्यांचे कौतुकच करू नका, तर आगीपासून सावध राहण्याची शपथ घेऊन त्यांच्या कामात खऱ्या अर्थाने मदत करूया. त्यांच्या धैर्याला आणि त्यागाला त्रिवार मानाचा मुजरा! ▲

अमळनेर तालुक्यात भूमी सुपोषणचा जागर

जनजागर रथाद्वारे गावोगावी प्रबोधन

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अमळनेर : वाढता रासायनिक खतांचा वापर आणि त्यामुळे जमिनीचा खालावलेला पोत या गंभीर समस्येवर मात करण्यासाठी अमळनेर तालुक्यात भूमी सुपोषण राष्ट्रीय अभियान सुरु आहे. आपल्या अन्नदात्या भूमीला पुन्हा सुजलाम-सुफलाम करण्यासाठी आणि शेतीला तिचे गतवैभव मिळवून देण्यासाठी ११ एप्रिलपासून सुरू झालेली ही जनजागृतीची मशाल आता तालुक्याच्या कानाकोपऱ्यात पोहोचली आहे.

रविवार, ३ मे रोजी हा जनजागर रथ चाकवे, वाघोदे, कचरे, तरवाडे,नालखेडा,दरेगाव,दरेगाव हिंगोणे बु आणि खौशी या गावांमध्ये पोहोचला. यावेळी ग्रामस्थांनी रथाचे स्वागत करून भूमी सुपोषण संकल्पनेला पाठिंबा दर्शवला. रथासोबत असलेल्या कार्यकर्त्यांनी शेतकऱ्यांशी संवाद साधत जमिनीच्या आरोग्याबाबत जनजागृती केली.

या मोहिमेत जमिनीशी असलेले नाते अधिक घट्ट करण्यासाठी भूमी पूजनाची आध्यात्मिक जोड देण्यात आली आहे. जमीन टिकवणे ही केवळ गरज नसून ते आपले कर्तव्य आहे, हा संदेश यातून दिला जात आहे. रासायनिक शेतीचे मानवी आरोग्यावर आणि जमिनीवर होणारे घातक परिणाम सांगून जैविक (सेंद्रिय) शेतीचे

अमळनेर : भूमी सुपोषण उपक्रमाची माहिती समजून घेताना शेतकरी

दीर्घकालीन फायदे पटवून दिले जात आहेत.

प्रत्येक कुटुंबापर्यंत सेंद्रिय शेतीची माहिती देणारी पत्रके पोहोचवून शाश्वत शेतीचा मंत्र दिला जात आहे.या मोहिमेला महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी विभागाचे तांत्रिक सहकार्य लाभत आहे. अक्षय कृषी परिवार आणि मंगळग्रह सेवा संस्था, अमळनेर यांच्या संयुक्त विद्यमाने हे अभियान अत्यंत प्रभावीपणे राबवले जात आहे. या उपक्रमामुळे तालुक्यातील शेतकरी आता सेंद्रिय शेतीकडे वळण्याची शक्यता निर्माण झाली असून, जमिनीच्या सुपीकतेचा नवा अध्याय सुरू झाला आहे. ▲

जनगणनेत विद्यार्थ्यांचा सहभाग

साने गुरुजी विद्यालयातील ५०० स्वगणना प्रमोटर्स

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अमळनेर : जनगणना या राष्ट्रीय महत्त्वाच्या कार्यात सक्रिय सहभाग नोंदवत साने गुरुजी नूतन माध्यमिक विद्यालयातील सुमारे ५०० विद्यार्थी 'स्वगणना प्रमोटर्स' म्हणून पुढाकार घेत आहेत. प्रत्येक विद्यार्थ्याने आपल्या घरासह किमान दहा घरांची स्वगणना करण्याची जबाबदारी स्वीकारली असून या उपक्रमाचे सर्वत्र कौतुक होत आहे.

या उपक्रमाअंतर्गत विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन पद्धतीने जनगणना कशी करावी याचे प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. विद्यार्थी se.census.gov.in या संकेतस्थळावर जाऊन स्वतःच्या घराची तसेच परिसरातील घरांची माहिती नोंदवणार आहेत. मोबाईलवर सहजपणे ही प्रक्रिया पूर्ण करता येत असल्याने विद्यार्थ्यांना हे कार्य सोपे व उपयुक्त ठरत आहे. साने गुरुजी विद्यालयाचे सचिव संदीप घोरपडे, मुख्याध्यापक सुनील पाटील तसेच उपशिक्षक व जनगणना प्रशिक्षक डी. ए. धनगर यांच्या मार्गदर्शनाखाली हा उपक्रम राबविण्यात येत आहे.

विद्यार्थ्यांना केवळ स्वतःचीच नव्हे तर इतरांचीही स्वगणना करण्यासाठी प्रेरित करण्यात येत असून, त्यांच्या माध्यमातून जनगणना प्रक्रियेला मोठे बळ मिळणार आहे. या उपक्रमामुळे परिसरातील स्वगणनेचे प्रमाण वाढण्यास मदत होणार असून नागरिकांनाही जनगणनेचे महत्त्व समजावून सांगण्याचे काम विद्यार्थी करत आहेत. राष्ट्रीय कर्तव्याची जाणीव ठेवून विद्यार्थ्यांनी घेतलेली ही जबाबदारी समाजासाठी प्रेरणादायी ठरत आहे. ▲

ढेकू बुद्रुक येथे दोन अल्पवयीन मुली बेपत्ता

अज्ञातांकडून पळवून नेल्याचा संशय, गुन्हा दाखल

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अमळनेर : तालुक्यातील ढेकू बुद्रुक येथे एकाच दिवशी दोन कुटुंबातील साडे सोळा वर्षांच्या दोन अल्पवयीन मुली संशयास्पदरीत्या बेपत्ता झाल्याची धक्कादायक घटना २६ रोजी उघडकीस आली.

अज्ञात व्यक्तींनी फूस लावून त्यांना पळवून नेल्याचा संशय व्यक्त होत असून या प्रकरणी अमळनेर पोलीस ठाण्यात अपहरणाचा गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.मिळालेल्या माहितीनुसार, गावातील एक इसम व त्याचा भाचा हे समोरासमोर राहतात.

२६ रोजी सकाळी सुमारे ८ वाजता दोन्ही कुटुंबातील सदस्य नेहमीप्रमाणे शेती कामासाठी बाहेर गेले होते. त्या वेळी दोन्ही घरांमध्ये साडे सोळा वर्षांच्या मुली एकट्याच होत्या. सायंकाळी सुमारे ६ वाजता कुटुंबीय घरी परतल्यानंतर दोन्ही मुली घरात नसल्याचे लक्षात आले. सुरुवातीला नातेवाईकांकडे शोध घेण्यात आला; मात्र दोन ते तीन दिवस शोधूनही त्यांचा काहीच मागमूस लागला नाही. त्यामुळे अज्ञात

व्यक्तींनी फूस लावून मुलींना पळवून नेल्याचा संशय बळावला.यानंतर पालकांनी अमळनेर पोलीस ठाण्यात तक्रार दाखल केली असून अज्ञात व्यक्तींविरुद्ध अपहरणाचा गुन्हा नोंदवण्यात आला आहे.

या घटनेमुळे परिसरात चिंता व्यक्त होत आहे. या प्रकरणाचा पुढील तपास पोलीस उपनिरीक्षक नामदेव बोरकर करीत असून, मुलींचा शोध घेण्यासाठी पोलीस विविध स्तरांवर तपास करत आहेत. ▲

भाजप युवा मोर्चाच्या संघटन विस्ताराला गती

अमळनेरात शहर व ग्रामीण अध्यक्षांची घोषणा

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अमळनेर : येथील भारतीय जनता पक्ष युवा मोर्चाच्या संघटनात्मक विस्ताराला वेग देण्यासाठी अमळनेर येथे खासदार स्मिता वाघ यांच्या प्रमुख उपस्थितीत शहर व ग्रामीण मंडळ अध्यक्षांच्या नियुयांची घोषणा उत्साहपूर्ण वातावरणात करण्यात आली.

नव्या नेतृत्वामुळे संघटनाला नवचैतन्य मिळणार असल्याची भावना कार्यकर्त्यांनी व्यक्त केली.यावेळी अमळनेर शहर भाजप युवा मोर्चा अध्यक्षपदी राहुल मगन चौधरी यांची निवड जाहीर करण्यात आली. तसेच जानवे मंडळ युवा मोर्चा अध्यक्षपदी हिरालाल आनंदा पाटील, तर पातोंडा मंडळ अध्यक्षपदी निखिल रमेश धनगर यांच्यावर जबाबदारी सोपविण्यात आली. नवीन पदाधिकाऱ्यांच्या नियुक्तीमुळे युवकांमध्ये उत्साहाचे

निखिल धनगर

राहुल चौधरी

हिरालाल पाटील

वातावरण निर्माण झाले असून संघटन विस्ताराला अधिक वेग मिळेल, असा विश्वास पदाधिकाऱ्यांनी व्यक्त केला. समाजहित, राष्ट्रहित आणि जनकल्याणाच्या कार्यात युवकांनी सक्रिय सहभाग घेत पक्षाची विचारधारा तळागाळापर्यंत पोहोचवावी, असे आवाहन यावेळी करण्यात आले. या प्रसंगी भैरवी वाघ पलांडे, डॉ. राधेश्याम चौधरी, जिजाबराव पाटील, राहुल पाटील, योगेश महाजन, व्ही.आर. पाटील, लालचंद सैनानी, महेंद्र पाटील, निवास मोरे, डॉ. अनिल शिंदे, महेशराव पाटील, श्याम अहिरे, भिकेश पाटील, हिरालाल पाटील, विजय राजपूत, भरत परदेशी, तुळशीराम हटकर, बाळू पाटील, श्याम पाटील, संदीप पाटील, राकेश पाटील, राहुल पाटील, संजय पाटील, घनश्याम पाटील, विजय पाटील यांसह पदाधिकारी व कार्यकर्ते मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या शेवटी सर्व उपस्थितांनी नव्या पदाधिकाऱ्यांचे अभिनंदन करत संघटन बळकट करण्यासाठी एकजुटीने कार्य करण्याचा निर्धार व्यक्त केला. ▲

पोटात गेलेल्या केसांचे पाणी करणारे फळ अननस!

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अननस हे बाजारात सहजपणे मिळणारे एक आंबटगोड फळ आहे. हे फळ आयुर्वेदाच्या दृष्टीने आरोग्यासाठी अतिशय उपयुक्त फळ मानले गेले आहे. याचा सर्वांत महत्त्वाचा फायदा म्हणजे पोटात चुकून गेलेला केस खूप त्रासदायक असतो. हा विरघळविण्याचा सर्वांत सोपा पर्याय म्हणजे अननस होय. पोटात केस गेल्यामुळे अनेकांना पोट पिळवटल्यासारखे होते, पोट दुखते. अशा वेळी अननस खाल्ल्याने किंवा त्याचा ज्यूस घेतल्यास केसांचे पाणी करते व शरीरावाटे बाहेर काढते.

दुसरे म्हणजे अननस खाल्ल्यामुळे कृमीघ्न किंवा जंत तयार होणाऱ्या लोकांना खूप फायदा होतो. अननसाचा ज्यूस सलग तिन महिने घेतल्यास जंतांचा त्रास पूर्ण संपूण जातो. अननस उन्हाळ्यामध्ये उपलब्ध होणारे फळ असून त्याच्यावरील काटेरी आवरण काढल्यानंतर आतील गर गोडवा देणारा असतो.

ज्या लोकांना वारंवार मूत्र प्रवृत्ती होते किंवा लघवीला वारंवार जावे लागते अशा लोकांनी अननचा रस सलग तीन महिने घेतल्यास हा त्रास संपून जातो. ज्या लोकांना पचनाचा त्रास आहे त्यांच्यासाठी हे फळ खूप फायदेशीर आहे. अननसामध्ये असलेले 'ब्रोमेलेन' प्रथिने पचविण्यास मदत करते. आयुर्वेदानुसार अननसाचा रस सर्दी आणि खोकल्यावर गुणकारी मानला जातो. हे घशातील कफ कमी करण्यास मदत करते. अननसामध्ये कॅलरीज कमी आणि फायबर जास्त असते. ज्यामुळे पोट बराच वेळ भरलेले राहते आणि वजन नियंत्रणात राहण्यास मदत होते. ▲

जिल्ह्याचे रस्ते रक्ताळले !

अपघातांचे सत्र रोखण्यासाठी पोलिसांचा ॲक्शन प्लॅन; १०टक्के मृत्यू कमी करण्याचे उद्दिष्ट

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

जळगाव : जिल्ह्यातील महामार्ग आणि अंतर्गत रस्त्यांवर अपघातांचे मृत्यूचे तांडव सुरूच असल्याने पोलीस प्रशासन आता पूर्णपणे ॲक्शन मोडवर आले आहे. वाढत्या प्राणांतिक अपघातांना ब्रेक लावण्यासाठी पोलीस विभागाने कडक पावले उचलण्यास सुरुवात केली असून, चालू २०२६ वर्षात अपघाती मृत्यूंचे प्रमाण किमान १० टयांनी कमी करण्याचे महत्त्वाकांक्षी उद्दिष्ट ठेवले आहे.

गेल्या दोन वर्षांच्या तुलनेत यंदा अपघातांचे प्रमाण वाढल्याने पोलीस यंत्रणेसमोर मोठे आव्हान उभे राहिले आहे.वर्ष २०२४मध्ये

४७२ मृत्यू,वर्ष २०२५ मध्ये ४४५ मृत्यू (६% घट) तर २०२६ मार्चपर्यंत अवघ्या तीन महिन्यांत १०० मृत्यूंची नोंद झाली आहे.गेल्या वर्षीच्या याच कालावधीपेक्षा यंदा २६ अपघात अधिक झाले आहेत.पोलीस प्रशासनाने केलेल्या विश्लेषणानुसार जिल्ह्यातील ३८% अपघात हे केवळ अतिवेगामुळे होत आहेत.

इतर कारणांमध्ये रॉन्ग साईड ड्रायव्हिंग २०%,सुरक्षा साधनांचा अभाव हेल्मेट/सीटबेल्ट न वापराने यामुळे १५%,मद्यपान करून वाहन चालवणे १२%,थकवा व डुलकी ८%,धोकादायक ओव्हरटेकिंग ७% अपघात झाले आहेत. पोलीस महासंचालकांच्या आदेशानुसार जळगाव पोलिसांनी आता रस्त्यावरील कारवाई तीव्र केली आहे. पोलीस स्टेशन प्रभारींना आपापल्या क्षेत्रातील ब्लॅक स्पॉट्स (अपघातप्रवण क्षेत्रे) तपासण्याचे निर्देश दिले आहेत.रस्ते बांधणीतील त्रुटी, धोकादायक वळणे आणि खड्डे सुधारण्यासाठी राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, सार्वजनिक बांधकाम विभाग आणि महानगरपालिकेशी दोन दिवसांत पत्रव्यवहार करून त्यांना दुरुस्तीसाठी जबाबदार धरले जाणार आहे.मद्यप्राशन करून वाहन चालवणारे आणि बेशिस्त चालकांविरुद्ध दररोज विशेष मोहीम राबवली जाईल.

अपघातानंतरचा पहिला तास गोल्डन अवर महत्त्वाचा असल्याने, महामार्गावरील धाबा चालकांना प्रथमोपचार प्रशिक्षण दिले जाईल. तसेच वाहनांत फर्स्ट-एड किट असणे अनिवार्य केले जाणार आहे. जळगाव, भुसावळ आणि चाळीसगावमधील ट्रक चालकांसाठी विशेष कार्यशाळांचे आयोजन करून त्यांच्यात रस्ते सुरक्षेबाबत जनजागृती केली जाईल. स्वयंसेवी संस्थांच्या मदतीने रस्ते सुरक्षा मोहिमेला व्यापक स्वरूप दिले जाईल. केवळ कागदी घोडे न नाचवता, आता रस्त्यावर प्रत्यक्ष कारवाईचा ब्रेक लागणार का? आणि जिल्हावासियांचा प्रवास सुरक्षित होणार का? याकडे संपूर्ण जिल्ह्याचे लक्ष लागले आहे. ▲

हे वृत्तपत्र मुद्रक, प्रकाशक व मालक श्री. आनंद डिगंबर महाले यांनी महातेज पब्लिकेशनसाठी अविष्कार ग्राफिक्स, प्लॉट नं. 17, रामचंद्र नगर, भुसावळ रोड, जळगाव (महाराष्ट्र) 425002 येथे छापून गट नं. 160, प्लॉट नं. 51/52, सुप्रभा अपार्टमेंट, मराठा मंगल कार्यालयाजवळ, पटवारी कॉलनी, अमळनेर, जि. जळगाव (महाराष्ट्र) 425401 येथे प्रसिद्ध केले. संपादक :- आनंद डिगंबर महाले (रजि नं. MAHBIL/25/A0192), कार्यकारी संपादक श्री. भरत रघुनाथ पाटील (पी. आर. बी. कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहील.) या अंकात प्रसिद्ध झालेल्या बातम्या व लेख यातून व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक व कार्यकारी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. महातेज पब्लिकेशन तथा ग्लोबल महातेज संबंधित कोणतेही वाद तथा खटले फक्त अमळनेर न्यायालयातच चालविले जातील. संपर्क : 7711004040, 7711004242, ई-मेल : globalmahatej@gmail.com

तंत्रज्ञानवीर : सॅम पित्रोदा

जन्मदिन विशेष

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

सॅम पित्रोदा यांचा जन्म ४ मे १९४२ रोजी ओडिशातील तितलागढ येथे झाला. त्यांनी अमेरिकेत अभियांत्रिकीचे शिक्षण घेतले आणि दूरसंचार क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण संशोधन केले. परंतु परदेशात यशस्वी कारकीर्द असूनही त्यांनी भारतासाठी काम करण्याचा निर्णय घेतलाहीच त्यांची देशभक्ती दर्शवणारी बाब आहे.

भारतातील दूरसंचार क्रांतीचे शिल्पकार

१९८० च्या दशकात भारतात दूरध्वनी सुविधा अत्यंत मर्यादित होत्या. त्या काळात पित्रोदा यांनी देशात आधुनिक दूरसंचार व्यवस्था उभारण्याचे स्वप्न पाहिले. त्यांच्या पुढाकाराने ग्रामीण भागात फोन सुविधा पोहोचविण्यात आली. एसटीडी/पीसीओ बूथची संकल्पना रुजवली. स्वस्त आणि सुलभ संवाद व्यवस्था निर्माण केली. यामुळे सामान्य नागरिकालाही दूरध्वनी सेवा उपलब्ध झाली आणि संवादक्रांतीची सुरूवात झाली.

सी-डॉटची स्थापना

पित्रोदा यांच्या नेतृत्वाखाली सेंटर फॉर डेव्हलपमेंट ऑफ टेलेमॅटिक्स (सी-डॉट) ची स्थापना झाली. या संस्थेने स्वदेशी तंत्रज्ञान विकसित करून भारताला दूरसंचार क्षेत्रात आत्मनिर्भर बनविले.

डिजिटल इंडिया संकल्पनेची पायाभरणी

आज आपण अनुभवत असलेली डिजिटल क्रांती ही त्यांच्या विचारांचीच पुढची पायरी आहे. ई-गव्हर्नन्स, डिजिटल कनेक्टिव्हिटी, माहिती तंत्रज्ञानाचा प्रसार या सर्व गोष्टींचे बीज त्यांनी दशकांपूर्वीच पेरले होते.

धोरणात्मक योगदान

सॅम पित्रोदा यांनी विविध राष्ट्रीय धोरणांमध्ये सल्लागार म्हणून काम केले. ते भारत सरकारचे विज्ञान, तंत्रज्ञान आणि नवोपक्रम विषयक सल्लागार राहिले आहेत. त्यांनी ज्ञानाधारित अर्थव्यवस्थेवर भर दिला आणि संशोधन व नवकल्पनांना प्रोत्साहन दिले.

समाजाभिमुख दृष्टिकोन

त्यांचे कार्य केवळ तंत्रज्ञानापुरते मर्यादित नाही. त्यांनी शिक्षण, आरोग्य आणि माहितीचा समान हक्क यासाठीही काम केले. ग्रामीण आणि शहरी भागातील डिजिटल दरी कमी करण्यासाठी त्यांनी सतत प्रयत्न केले. सॅम पित्रोदा हे केवळ तंत्रज्ञ नाहीत, तर दूरदृष्टी असलेले राष्ट्रनिर्माते आहेत. त्यांच्या कार्यामुळे भारताने संवाद, माहिती आणि तंत्रज्ञान क्षेत्रात मोठी झेप घेतली आहे. त्यांच्या जन्मदिनानिमित्त त्यांच्या कार्याची आठवण करून घेणे म्हणजे नवकल्पना, समर्पण आणि राष्ट्रसेवेचा आदर्श समोर ठेवणे होय. त्यांचे जीवन हे दाखवते, की योग्य दृष्टिकोन आणि सातत्यपूर्ण प्रयत्न यामुळे देशाच्या प्रगतीला नवी दिशा देता येते.

भावसंगीताचा हृदयस्पर्शी आवाज : अरुण दाते

जन्मदिन विशेष

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

मराठी भावसंगीताच्या विश्वात मृदू, सुरेल आणि हृदयाला स्पर्श करणारा आवाज म्हणून ज्यांची ओळख आहे ते म्हणजे अरुण दाते. अरुण दाते यांचा जन्म ४ मे १९३४ रोजी झाला. लहानपणापासूनच त्यांना संगीताची आवड होती. त्यांनी शास्त्रीय संगीताचे शिक्षण घेतले आणि त्यावर आधारित भावसंगीतात स्वतःची वेगळी ओळख निर्माण केली.

भावसंगीताचा राजहंस

मराठी भावसंगीताला लोकप्रियतेच्या नव्या उंचीवर नेण्यात अरुण दाते यांचे मोठे योगदान आहे. त्यांच्या आवाजातील कोमलता आणि भावनांची अभिव्यक्ती ही त्यांची खासियत होती. त्यांनी गायलेली अनेक गीते आजही रसिकांच्या मनात घर करून आहेत.

त्यांच्या गाण्यांची वैशिष्ट्ये

- शब्द आणि सुर यांचा सुंदर संगम
- साधी पण हृदयस्पर्शी मांडणी
- श्रोत्यांच्या भावविश्वाशी नाते जोडणारा आवाज

अजरामर गीते

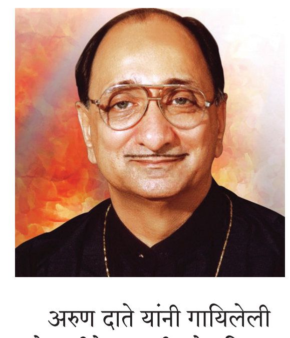

अरुण दाते यांनी गायिलेली अनेक गीते आजही लोकप्रिय आहेत. त्यामध्ये 'शुक्रतारा मंद वारा', 'भेटी लागी जीवा', 'तूच माझी आई' यांसारख्या गीतांचा विशेष उल्लेख करावा लागेल. या गीतांनी मराठी संगीतविश्व समृद्ध केले.

संगीत क्षेत्रातील विशेष योगदान

अरुण दाते यांनी केवळ गायनच केले नाही, तर त्यांनी भावसंगीताला एक सुसंस्कृत आणि अभिजात रूप दिले. त्यांनी अनेक नामवंत संगीतकारांसोबत काम केले आणि दर्जेदार संगीत सादर केले. त्यांनी भावसंगीताची परंपरा जपली. नव्या पिढीला दर्जेदार संगीताची ओळख करून दिली. संगीतामध्ये भावनांचे महत्त्व अधोरेखित केले.

पुरस्कार आणि सन्मान

त्यांच्या उल्लेखनीय योगदानासाठी त्यांना अनेक पुरस्कारांनी गौरविण्यात आले. त्यांच्या कार्याचा सन्मान म्हणून विविध सांस्कृतिक संस्थांनी त्यांना सन्मानित केले आहे.

प्रेरणादायी वारसा

अरुण दाते यांचा आवाज आजही अनेक गायकांसाठी प्रेरणादायी आहे. त्यांच्या गाण्यांमधून संगीताची साधना, शिस्त आणि समर्पण यांचे महत्त्व जाणवते. अरुण दाते हे मराठी भावसंगीतातील एक अजरामर व्यक्तिमत्त्व आहे. त्यांच्या जन्मदिनानिमित्त त्यांच्या कार्याची आठवण करून घेणे म्हणजे संगीताच्या सौंदर्याचा आणि भावनांच्या गाभ्याचा अनुभव घेणे होय. त्यांचे गाणे आजही श्रोत्यांच्या मनात निनादत राहते हीच त्यांच्या कलेची खरी ताकद आहे.

एक बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व : बाबा कदम

जन्मदिन विशेष

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

बाबा कदम यांचा जन्म ४ मे १९२९ मध्ये झाला. त्यांनी शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर पोलीस खात्यात सेवा बजावली. पोलीस अधिकारी म्हणून काम करताना त्यांना गुन्हेगारी जगत, न्यायप्रक्रिया आणि समाजातील वास्तवाचे जवळून निरीक्षण करण्याची संधी मिळाली. याच अनुभवांचा प्रभाव त्यांच्या लेखनावर स्पष्टपणे दिसून येतो.

रहस्यकथांचा बादशाह

बाबा कदम यांनी ५०० पेक्षा अधिक रहस्यकथा आणि कादंबऱ्या लिहिल्या. त्यांच्या कथा साध्या, रोचक आणि वाचकांना खिळवून ठेवणाऱ्या असतात.

त्यांच्या लेखनाची वैशिष्ट्ये

- वेगवान आणि उत्कंठावर्धक कथानक
- वास्तववादी पात्रे
- न्याय आणि नैतिकतेचा संदेश
- गुन्हे उलगडण्याची प्रभावी मांडणी
- त्यांच्या अनेक कादंबऱ्या आजही वाचकांच्या मनात ताज्या आहेत.

साहित्यिक योगदान

बाबा कदम यांनी मराठी वाचनसंस्कृती वाढवण्यात मोठा वाटा उचलला. त्यांच्या कादंबऱ्यांनी विशेषतः तरुण वाचकांना आकर्षित केले आणि वाचनाची गोडी लावली. त्यांनी मराठी भाषेत गुन्हेगारी साहित्याला एक स्वतंत्र ओळख निर्माण करून दिली.

सामाजिक भान

त्यांच्या कथांमध्ये केवळ गुन्हे आणि रहस्य नसते, तर समाजातील वास्तवाचे प्रतिबिंबही असते. त्यांनी गुन्ह्यांच्या मुळाशी असलेल्या सामाजिक कारणांवर प्रकाश टाकला आणि न्यायव्यवस्थेचे महत्त्व अधोरेखित केले.

प्रेरणादायी वारसा

बाबा कदम यांचे लेखन आजही नवोदित लेखकांसाठी प्रेरणादायी आहे. त्यांनी दाखवून दिले की लोकाभिमुख आणि रोचक लेखनातूनही समाजाला दिशा देता येते. बाबा कदम हे मराठी साहित्यातील एक अजरामर नाव आहे. त्यांच्या जन्मदिनानिमित्त त्यांचे कार्य स्मरणात ठेवणे म्हणजे साहित्य, समाज आणि न्यायव्यवस्थेबद्दल जागरूक राहण्याची प्रेरणा घेणे होय. त्यांचे साहित्य आजही वाचकांना विचार करायला भाग पाडते आणि मनोरंजनासोबतच मूल्यांची जपणूक करते हीच त्यांच्या कार्याची खरी ओळख आहे.

साहित्याचा सजग प्रहरी : अनंत काणेकर

स्मृतिदिन विशेष

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

मराठी साहित्यविश्वात विचारप्रधान लेखन, ललित निबंध आणि सामाजिक जाणीवांनी समृद्ध अशी परंपरा जपणारे ज्येष्ठ साहित्यिक म्हणजे अनंत काणेकर.

अनंत काणेकर यांचा जन्म १९०५ मध्ये झाला. ते केवळ लेखक नव्हते, तर विचारवंत, कवी आणि समाजभान असलेले व्यक्तिमत्त्व होते. त्यांनी मराठी साहित्यात विविध प्रकारांमध्ये लेखन करून आपली स्वतंत्र ओळख निर्माण केली.

ललित निबंधांचे दिग्गज

काणेकर यांचे ललित निबंध विशेष प्रसिद्ध आहेत. त्यांच्या निबंधांमध्ये साधी, प्रवाही भाषा आणि जीवनातील सूक्ष्म निरीक्षणे आढळतात.

साहित्यिक योगदान

अनंत काणेकर यांनी काव्य, निबंध, प्रवासवर्णन आणि समीक्षा अशा विविध साहित्यप्रकारांमध्ये लेखन केले. त्यांनी मराठी साहित्यात ललित लेखनाला एक वेगळे स्थान मिळवून दिले. त्यांच्या लेखनामुळे मराठी निबंधलेखन अधिक समृद्ध झाले. वाचनसंस्कृतीला चालना मिळाली. समाजातील बदलत्या प्रवाहांचे प्रतिबिंब साहित्यात दिसू लागले.

सामाजिक भान आणि विचार

काणेकर यांच्या साहित्यामध्ये समाजातील विषमता, मानवी मूल्ये आणि बदलत्या जीवनशैलीवर चिंतन आढळते. त्यांनी आपल्या लेखनातून वाचकांना विचार करायला भाग पाडले.

त्यांच्या लेखनाची वैशिष्ट्ये

- जीवनातील साध्या गोष्टींमधील सौंदर्य शोधण्याची क्षमता
- विनोदी आणि उपरोधिक शैली
- सामाजिक प्रश्नांवर भाष्य
- वाचकांशी थेट संवाद साधणारी भाषा

पत्रकारिता आणि संस्कृतीसेवा

ते पत्रकारितेशीही संबंधित होते. त्यांनी विविध वृत्तपत्रांमधून लेखन करून समाजप्रबोधनाचे कार्य केले. साहित्य आणि समाज यांच्यातील दुवा म्हणून त्यांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली.

प्रेरणादायी वारसा

अनंत काणेकर यांचे लेखन आजही तितकेच ताजे आणि विचारप्रवर्तक वाटते. नवोदित लेखकांसाठी त्यांची शैली आणि दृष्टिकोन प्रेरणादायी ठरतो. अनंत काणेकर हे मराठी साहित्यातील एक अजरामर नाव आहे. त्यांच्या स्मृतिदिनानिमित्त त्यांच्या कार्याचे स्मरण करणे म्हणजे साहित्याच्या माध्यमातून समाजाला दिशा देणाऱ्या एका महान व्यक्तिमत्त्वाला अभिवादन करणे होय. त्यांचे लेखन आजही वाचकांना जीवनाकडे नव्या दृष्टीने पाहायला शिकवते हीच त्यांच्या कार्याची खरी ओळख आहे.

हरी मिर्च २० दिनों तक रहेगी ताजा

बस फॉलो कर लें ये आसान टिप्स, गलने-सड़ने की समस्या से मिलेगी मुक्ति

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

बाजार से लाई हरी मिर्च अब २० दिनों तक ताजी रहेगी। सबसे पहले मिर्च को धोकर डंठल तोड़ दें। इन्हें छांव में अच्छी तरह सुखा लें। अब एयरटाइट डिब्बे में अखबार या टिशू बिछाकर मिर्च रखें। फ्रिज में रखने से नमी नियंत्रित रहेगी। यह आसान तरीका मिर्च को गलने और सड़ने से बचाएगा। दरभंगा की हर दूसरी रसोई में एक बड़ी आम समस्या देखने को मिलती है कि बाजार से लाई गई ताजी हरी मिर्च दो-तीन दिन भी नहीं टिकती। अक्सर मिर्च के डंठल गलने लगते हैं, वे नरम पड़ जाते हैं और अंत में उन्हें फेंकना पड़ता है। यह न केवल स्वाद का नुकसान है, बल्कि रसोई के बजट पर भी अतिरिक्त बोझ डालता है। घरेलू समझ कहती है कि अगर हम नमी और हवा का सही तालमेल बिठा लें, तो इस गलन की प्रक्रिया को काफी धीमा किया जा सकता है।

मिर्च को लंबे समय तक ताजा रखने का तरीका बेहद सरल और व्यावहारिक है. सबसे पहले मिर्च को साफ पानी से धोकर उसकी धूल-मिट्टी हटा लें। इसके बाद सबसे जरूरी काम है उनके डंठल तोड़ना, क्योंकि सड़न की शुरुआत वहीं से होती है। धोने के बाद मिर्च को किसी सूती कपड़े या छांव में अच्छी तरह सुखा लें। जब मिर्च की सतह का पानी पूरी तरह सूख जाए, तभी उन्हें अगले चरण के लिए तैयार समझना चाहिए।

दो-तीन दिन पर डिब्बा खोलकर चेक करें

अब एक एयरटाइट डिब्बा लें और उसकी तली में अखबार का कागज या टिशू पेपर बिछा दें। यह कागज डिब्बे के भीतर बनने वाली अतिरिक्त नमी को सोखने का काम करेगा। सूखी हुई मिर्च को डिब्बे में फैलाकर रखें और ऊपर से एक और कागज की परत लगाकर ढक्कन बंद कर दें। इसे फ्रिज के सामान्य खाने में रखें। हर दो-तीन दिन पर डिब्बा खोलकर चेक करें; अगर कागज गीला लगे तो उसे बदल दें और कोई मिर्च नरम या काली पड़ रही हो, तो उसे तुरंत बाहर निकाल दें।

इस छोटी सी सावधानी से आपकी हरी मिर्च १५ से २० दिनों तक बिल्कुल ताजी, कड़क और तीखी बनी रहेगी। ध्यान रहे कि मिर्च को कभी भी फ्रीजर में न रखें और न ही डिब्बे में ठूंस-ठूंस कर भरें, क्योंकि हवा का संचार रुकने से वे जल्दी खराब हो सकती हैं। यह कोई बड़ा वैज्ञानिक आविष्कार नहीं, बल्कि घर में मौजूद चीजों का सही इस्तेमाल है। जिससे फिजूलखर्ची रुकती है और आपकी दाल-सब्जी का जायका भी हमेशा बरकरार रहता है।

संगीतात मास्टर्स, कायद्याची पदवी अन् कोणत्याही कोचिंगशिवाय बनल्या 'आयएएस'

सक्सेस स्टोरी

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

देशातील सर्वांत कठीण परीक्षांपैकी एक असलेल्या यूपीएससीमध्ये यश मिळविण्यासाठी केवळ बुद्धिमत्ता नाही, तर प्रबळ इच्छाशक्तीचीही गरज असते. हेच सिद्ध करून दाखवले आहे भोपाळच्या पल्लवी मिश्रा यांनी. कायद्याची पदवी आणि शास्त्रीय संगीतात मास्टर्स केल्यानंतर त्यांनी कोणत्याही महागड्या कोचिंगचा आधार न घेता ऑल इंडिया ७३ वा रँक पटकावून आयएएस होण्याचे स्वप्न पूर्ण केले.

संगीतापासून प्रशासनापर्यंतचा प्रवास

पल्लवी मिश्रा यांचे प्राथमिक शिक्षण भोपाळमध्ये झाले. त्यानंतर त्यांनी दिल्लीच्या 'नॅशनल लॉ युनिव्हर्सिटी'मधून कायद्याची पदवी संपादन केली. विशेष म्हणजे, शिक्षणासोबतच त्यांनी आपली शास्त्रीय संगीताची आवडही जोपासली. त्यांनी संगीतात मास्टर्स पूर्ण केले असून पंडित सिद्धराम स्वामी कोरवर यांच्याकडून संगीताचे शास्त्रोक्त शिक्षण घेतले आहे. मात्र, केवळ छंद जोपासणे हे त्यांचे ध्येय नव्हते, तर लोकसेवेच्या माध्यमातून देशाची सेवा करणे हे त्यांचे स्वप्न होते.

पहिल्या प्रयत्नातील अपयश आणि पुनरागमन

पल्लवी यांनी जेव्हा पहिला प्रयत्न केला, तेव्हा त्यांना अपयशाचा सामना करावा लागला. मात्र, खचून न जाता त्यांनी आपल्या उणिवा शोधल्या. त्यांनी विशेषतः 'निबंध लेखना'वर लक्ष केंद्रित केले आणि सातत्याने सराव केला. स्वतःच्या नोट्स स्वतः काढणे आणि अभ्यासात सातत्य ठेवणे यावर त्यांनी भर दिला. परिणामी २०२२ च्या निकालात त्यांनी ७३ व्या रँकसह अभूतपूर्व यश मिळविले.

कुटुंबाची साथ आणि आयपीएस भावाची प्रेरणा

पल्लवी यांच्या यशात त्यांच्या कुटुंबाचा मोलाचा वाटा आहे. त्यांचे वडील अजय मिश्रा हे वरिष्ठ वकील आहेत, तर आई डॉ. रेनू मिश्रा वैज्ञानिक आहेत. त्यांचे मोठे भाऊ आदित्य मिश्रा हे आधीच आयपीएस अधिकारी म्हणून कार्यरत आहेत. भावाचा अनुभव आणि पालकांचा पाठिंबा यामुळे पल्लवी यांना कठीण काळातून सावरण्यास मोठी मदत झाली.

सध्याची जबाबदारी आणि सोशल मीडिया

पल्लवी मिश्रा या जम्मू आणि काश्मीरमधील जम्मू जिल्ह्यातील मारह भागात उपविभागीय दंडाधिकारी (एसडीएम) म्हणून कार्यरत आहेत. त्या पर्यावरण संरक्षण, महिला शिक्षण आणि आरोग्य यांसारख्या सामाजिक विषयांवर काम करण्यास उत्सुक आहेत. कामासोबतच त्या सोशल मीडियावरही सक्रिय असतात.

शांत - चांगल्या झोपेसाठी चांगला पलंग नव्हे तर चांगली गादी आवश्यक आहे.
सर्वोत्तम क्वालिटीच्या गादी साठी

एकमेव ४५ वर्षांचा समृद्ध अनुभव असलेले शोरुम
सीमा हॅण्डलूम हॉउस पारोला रोड, धुळे

अंगारकी चतुर्थी ४ की ५ मे ला केली जाणार साजरी?

जाणून घ्या अचूक तारीख, वेळ, शुभ मुहूर्त आणि महत्त्व

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

हिंदू धर्मात संकष्टी चतुर्थीला विशेष महत्त्व आहे. पण जेव्हा ही चतुर्थी मंगळवारी येते तेव्हा तिला 'अंगारकी चतुर्थी' म्हटले जाते. पौराणिक मान्यतेनुसार अंगारकी चतुर्थीचे व्रत केल्याने वर्षभरातील सर्व संकष्टींचे फळ मिळते. मे २००२६ मध्ये ४ की ५ मे असा संभ्रम भाविकांमध्ये असला, तरी पंचांगानुसार याची अचूक तारीख आणि वेळ निश्चित झाली आहे.

अचूक तारीख आणि वेळ

मे २०२६ ची संकष्टी चतुर्थी ५ मेस मंगळवारी साजरी केली जाणार आहे. चतुर्थी तिथी ५ मे रोजी पहाटे ०५:२४ वाजता सुरू होईल आणि ६ मे रोजी सकाळी ०७:५१ वाजता समाप्त होईल. ५ मे रोजी पूर्ण दिवस मंगळवार आणि चतुर्थी तिथी एकत्र असल्याने ही 'अंगारकी चतुर्थी' असेल.

चंद्रोदयाची वेळ

संकष्टी चतुर्थीचा उपवास चंद्र दर्शनाशिवाय पूर्ण होत नाही. ५ मे रोजी मुंबईत चंद्रोदयाची वेळ रात्री १०:३५ च्या सुमारास असेल. चंद्रोदयानंतर चंद्राला अर्घ्य देऊनच उपवास सोडावा.

अंगारकी चतुर्थीचे महत्त्व

स्कंद पुराणानुसार अंगारक यांनी गणपती बाप्पांची कठोर तपश्चर्या केली होती. प्रसन्न होऊन बाप्पांनी त्यांना आशीर्वाद दिला, की मंगळवारी येणारी चतुर्थी 'अंगारकी' नावाने ओळखली जाईल. या दिवशी व्रत केल्याने कर्जमुक्ती मिळते आणि रखडलेली कामे मार्गी लागतात.

पूजेचा शुभ मुहूर्त

५ मे रोजी सकाळी अमृत काळ किंवा शुभ काळात गणपती बाप्पांची पूजा करणे फलदायी ठरेल. सकाळी लवकर स्नान करून 'ॐ गं गणपतये नमः' या मंत्राचा जप करत बाप्पांची आरास करावी.

कसा करावा उपवास?

या दिवशी पहाटे स्नान करून व्रताचा संकल्प करावा. दिवसभर फलाहार किंवा निर्जळी उपवास ठेवावा. गणपती बाप्पांना २१ दुर्वा आणि मोदकांचा नैवेद्य अर्पण करावा. रात्री चंद्र दिसल्यानंतर चंद्राची पूजा करून आणि गणपती बाप्पांची आरती करून उपवास सोडावा.

२०२६ मधील इतर अंगारकी

यावर्षी योगायोगाने तीन अंगारकी चतुर्थी आहेत. पहिली ६ जानेवारी रोजी झाली, दुसरी ५ मे रोजी आहे आणि तिसरी २९ सप्टेंबर २०२६ रोजी येणार आहे.

भक्तांच्या हाकेला क्षणात धावून येणारी 'श्री क्षणांबिका माता'

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अनेकदा आयुष्यात अशी वेळ येते, की जेव्हा चारही बाजूंनी अंधार दाटून येतो, हातातून सर्व काही निसटत चालले, असे वाटते. अशा वेळी तोंडातून अत्यंत व्याकुळतेने नकळत एक आर्त हाक बाहेर पडते... 'आई, वाचव मला!' आपल्याला कदाचित अतिशयोक्ती वाटेल. पण अगदी अशाच क्षणी, डोळ्याचे पाते लवते न लवते तोच जी साक्षात मदतीला धावून येते ती म्हणजे 'श्री क्षणांबिका' माता. आपल्या सनातन धर्मात आपण आदिमाया जगदंबेला दुर्गा, भवानी, ललिता, त्रिपुरसुंदरी अशा अनेक नावांनी आळवतो. पण 'क्षणांबिका' हे रूपच मुळी भक्तांच्या आर्ततेतून आणि तिच्या अखंड मातृत्वातून जन्माला आले आहे.

कर्नाटकातील मांड्या जिल्ह्यात श्रीरंगपट्टण या ऐतिहासिक नगरीत कावेरी नदीच्या पावन तीरावर या देवीची प्राचीन गुरूगुडी (मोठे मंदिर) आहे. हे मंदिर श्रीरंगपट्टणमधील 'पेठे बिदी' (बाजारपेठेचा मुख्य रस्ता) वर असून, तेथील ऐतिहासिक किल्ल्याच्या परिसरात हे वसलेले आहे. तेथील स्थानिक आख्यायिका ऐकली तर अंगावर अक्षरशः काटा येतो. असे सांगतात, की प्राचीन काळी याच कावेरीच्या तीरावर काही ऋषी-मुनी आणि देवींचे निःस्सीम भक्त घोर तपस्या करत होते. मात्र अचानक असुरी शक्तींनी त्यांच्यावर जीवघेणा हल्ला केला. प्राण कंठाशी आलेले असताना त्यांनी डोळे मिटून टाहो फोडताच एका क्षण (पळ/सेकंद) मध्ये आदिशक्ती तेथे प्रकट झाली. तिने असुरांचा संहार करून भक्तांना अभय दिले. तेव्हापासून ती 'क्षणांबिका' म्हणून पूजली जाऊ लागली.

हे मंदिर साधारणपणे १२०० ते १५०० वर्षे जुने मानले जाते. ते शिव-शक्तीच्या अद्वैताचे महान प्रतीक आहे, कारण येथे ज्योतिर्महेश्वर (शिव) आणि वेदनायकी (क्षणांबिका) यांचे एकत्रित अधिष्ठान आहे. या मंदिराचे सर्वांत मोठे वैशिष्ट्य म्हणजे साक्षात आद्य शंकराचार्यांनी या भूमीला भेट देऊन तेथे स्वतःच्या हातांनी 'श्रीचक्र' म्हणजेच श्रीयंत्राची स्थापना केली होती. त्यामुळे येथे केवळ मूर्तिपूजा नसून ती जीवंत यंत्रशक्तीची उपासना आहे. वास्तुकलेचा विचार केला तर हा परिसर होयसळ, द्रविडी आणि विजयनगर स्थापत्यशैलीचा एक अप्रतिम संगम आहे. मंदिराचा प्राकार (मंदिराचा मोठा परिसर/अंगण), तेथील काळ्या पाषाणातील कोरीव खांब, शिखरावरील सूक्ष्म नक्षीकाम आणि गर्बगुडी (गाभारा) ची विशिष्ट रचना पाहताना मन थक्क होते.

या मंदिरात 'नवआवरण पूजा' आणि 'कुंकुमार्चन' या श्रीविद्येतील विधींना अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. जेव्हा वेदमंत्रांच्या घोषात देवीच्या श्रीयंत्रावर लालभडक कुंकू अर्पण केले जाते तेव्हा तेथील वातावरणात जे चैतन्य निर्माण होते ते शब्दांत सांगता येणार नाही. दररोज पहाटे देवीला मंगल स्नान घालून अत्यंत सुबक अशी रेशमी वस्त्रे नेसवली जातात आणि दक्षिण भारतीय परंपरेनुसार तिची खण-नारळाने ओटी भरली जाते. या देवीचा अत्यंत आवडता नैवेद्य म्हणजे 'पुलियगरे' (चिंचेचा भात) आणि 'पायसम' (गोड खीर). जेव्हा हा प्रसाद भक्तांना दिला जातो तेव्हा त्यात खऱ्या अर्थाने मातृत्वाची चव जाणवते. दर शुक्रवारी, मंगळवारी आणि पौर्णिमेला जेव्हा देवीला 'शाकंभरी' रूपात आणि सुवर्ण अलंकारांनी सजवले जाते, तेव्हा ते लोभस रूप पाहण्यासाठी भक्तांची अलोट गर्दी होते. या विशेष दिवसांना होणारी हले सेवे (पुरातन सेवा/पूजा विधी) पाहणे हा भाग्याचा ठेवा असतो.

'एका क्षणात प्रचिती' हे केवळ वाक्य नाही. अलीकडेच एका भक्ताचा असा अनुभव होता की, व्यापारात प्रचंड नुकसान होऊन दिवाळखोरीची वेळ आली होती. सर्व मार्ग बंद झाले असताना त्याने अश्रू भरल्या डोळ्यांनी देवीच्या श्रीयंत्रावर कुंकुमार्चन केले, आणि आश्चर्य म्हणजे अवघ्या काही दिवसांत एक अनपेक्षित मार्ग सापडून त्याचे मोठे संकट टळले. हा अशा असंख्य भक्तांचा पिढ्यानपिढ्यांचा अनुभव आहे, की तेथील उपासनेमुळे घरातील वास्तुदोष, आर्थिक चणचण आणि मानसिक ताण क्षणात नष्ट होतात. शारदीय नवरात्रोत्सवात तर या मंदिराचे रूपच पालटून जाते. विजयादशमीला निघणारा भव्य उत्सव (मिरवणूक/सोहळा) हा एक अविस्मरणीय काळ असतो.

जर तुम्हाला प्रत्यक्ष मंदिरात जायचे असेल, तर साधारणपणे सकाळी ६ ते दुपारी १ आणि ४ ते रात्री ८ ही दर्शनाची उत्तम वेळ आहे. मंदिरात जाताना सात्त्विकतेचा आदर राखण्यासाठी भारतीय पारंपरिक वेशभूषेचा नियम पाळणे अपेक्षित असते. श्रीरंगपट्टण हे म्हैसूरपासून फक्त १९ किलोमीटरवर आहे; बेंगळुरू किंवा म्हैसूरला विमानाने किंवा रेल्वेने जाऊन तेथून सहज बस किंवा टॅक्सीने तेथे पोहोचू शकता. पण जर कुणाला काही कारणास्तव कर्नाटकात जाणे शक्य नसेल, तर निराश होण्याचे अजिबात कारण नाही. आपल्या वाशिममधील 'श्री चित्कला विमर्शन पीठम्' हे याच वैश्विक शक्तीचे आणि श्रीविद्येचे महाराष्ट्रातील एक अत्यंत जागृत आणि पावन केंद्र आहे. खरे सांगायचे तर, कर्नाटकातील ती मूळ ऊर्जा आणि आपल्या वाशिमच्या पीठातील आत्मिक स्पंदने ही एकाच अखंड चैतन्याने जोडलेली आहेत; आणि म्हणूनच येथेही आपण क्षणांबिका मातेची तितक्याच भक्तीभावाने आणि पूर्ण शास्त्रोक्त पद्धतीने आराधना करतो. शेवटी काय, क्षणांबिका हे केवळ एखादे नाव नाही, तर ती एक अशी जीवंत जाणीव आहे जी आपल्याला सतत ग्वाही देत असते, की लेकरा, तू एकटा नाही, तुझी आई प्रत्येक क्षणाला तुझ्या पाठीशी सावलीसारखी उभी आहे.

चावी काढल्यास मंदिराचा तोल जातो?

महाराष्ट्रातील ७५० वर्षे जुन्या शिवमंदिराचे रहस्य आहे तरी काय?

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

अमरावती जिल्ह्यातील नांदगाव खंडेश्वर येथे सुमारे साडेसातशे वर्षांपूर्वी उभारण्यात आलेले हे प्राचीन शिवमंदिर आजही आपल्या वैशिष्ट्यपूर्ण रचनेमुळे चर्चेत असते. निसर्गरम्य परिसरात उभे असलेले हे दगडी मंदिर हेमाडपंथी शैलीतील बांधकामाचे उत्कृष्ट उदाहरण मानले जाते. मंदिराच्या भिंतींवर कोरलेली सूक्ष्म शिल्पकला आणि देवनागरी लिपीतील शिलालेख यामुळे त्याचे ऐतिहासिक महत्त्व अधिक अधोरेखित होते.

मंदिराचे पुजारी रावेकर यांनी दिलेल्या माहितीनुसार हे मंदिर यादवकालीन राजा रामदेवराय यांच्या कारकिर्दीत म्हणजेच १२२४ ते १२५५ या काळात उभारण्यात आले. त्या काळातील पंतप्रधान हेमांद्री पंत यांच्या मार्गदर्शनाखाली मंदिराची निर्मिती झाल्याचे सांगितले जाते. तसेच कौंडिण्य मुनींच्या शिष्य खंड्या यांनी येथे महादेवाची स्थापना केल्यामुळे या ठिकाणाला खंडेश्वर हे नाव पडले, अशीही मान्यता आहे. मंदिराच्या रचनेत अनेक वैशिष्ट्यपूर्ण बाबी आढळतात.

पूर्वेकडील प्रवेशद्वारावरील नक्षीकाम, गाभाऱ्यातील प्राचीन शिवलिंग, तसेच शिव-पार्वती आणि नृसिंह यांच्या मूर्ती भाविकांचे लक्ष वेधून घेतात. मध्यभागी असलेली नंदीची भव्य मूर्ती आणि मंदिराभोवतीचा मजबूत दगडी परकोट हीदेखील उल्लेखनीय वैशिष्ट्ये आहेत. समोर अष्टभुजा देवीचे मंदिर आणि पूर्वेकडील उंच दीपमाळ यामुळे परिसराची शोभा अधिकच वाढते. विशेष म्हणजे, मुसळधार पावसातही या मंदिरात गळती होत नाही, ही बाबही आश्चर्यचकित करणारी आहे. मात्र, या मंदिराची खरी चर्चा होते ती शिवाची चावी म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या एका अनोख्या रचनेमुळे. मंदिरातील दगडांमध्ये बसवलेली ही चावी काढल्यास संपूर्ण मंदिराचा तोल जाऊ शकतो, अशी स्थानिकांमध्ये श्रद्धा आहे.

ही चावी हलवता येते. पण पूर्णपणे बाहेर काढता येत नाही, असे सांगितले जाते. काही तज्ज्ञांच्या मते ही रचना मंदिराला वीज कोसळण्यापासून संरक्षण देण्यासाठी किंवा बांधकाम मजबूत ठेवण्यासाठी करण्यात आली असावी.

महाराष्ट्रातील कोणते मंदिर ८ महिने असते पाण्याखाली?

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

पुणे शहराला एक सांस्कृतिक आणि ऐतिहासिक वारसा लाभला असून याच निसर्गरम्य मावळ तालुक्यातील डोंगररांगांच्या कुशीत वसलेले हे मंदिर वर्षातील बहुतांश काळ पाण्याखालीच असते. प्राचीन वाघेश्वर मंदिर तब्बल आठ महिन्यांनंतर पुन्हा एकदा पाण्याबाहेर आले आहे. धरणातील पाणीपातळी कमी झाल्यामुळे हे ऐतिहासिक मंदिर आता भाविकांसाठी खुले झाले असून, महादेवाच्या दर्शनासाठी भक्तांची गर्दी वाढू लागली आहे. मात्र, ही संधी मर्यादित काळासाठीच असल्याने पुढील तीन ते चार महिन्यांतच भाविकांना दर्शन घेता येणार आहे. याबद्दलच माहिती मंदिराचे पुजारी लक्ष्मण गुरव यांनी दिली आहे.

१९७१ मध्ये पवना धरण प्रकल्प सुरू झाल्यानंतर या मंदिराला जलसमाधी मिळू लागली. दरवर्षी पाण्याची पातळी घटू लागल्यावर मार्च-एप्रिलच्या सुमारास हे मंदिर हळूहळू पाण्याबाहेर येते. एखाद्या लेण्यासारखे दिसणारे हे मंदिर पाहण्यासाठी पर्यटक आणि इतिहासप्रेमी विशेषतः या काळात येथे गर्दी करतात. इतिहासाच्या दृष्टीने महत्त्वाचे मानले जाणारे वाघेश्वर मंदिर सुमारे ७०० ते ८०० वर्षांपूर्वीचे असल्याचे सांगितले जाते. हेमाडपंथी स्थापत्यशैलीत बांधलेले हे मंदिर त्या काळातील उत्कृष्ट वास्तुकलेचा नमुना मानले जाते. कोणतेही सिमेंट किंवा आधुनिक साहित्य न वापरता, केवळ दगड एकमेकांत घट्ट बसवून मंदिर उभारण्यात आले आहे. आज मंदिराचा बहुतांश भाग उद्ध्वस्त झाला असला, तरी गाभारा अजूनही शाबूत असून त्यावरील कोरीव काम पर्यटकांना थक्क करते.

या मंदिराशी ऐतिहासिक संदर्भही जोडलेले आहेत. या मंदिराचे ऐतिहासिक आणि धार्मिक महत्त्व अधिकच वाढते. मात्र, वर्षानुवर्षे पाण्याखाली राहिल्यामुळे मंदिराची मोठ्या प्रमाणात पडझड झाली आहे. कळस कोसळलेला असून भिंतींना भेगा पडल्या आहेत. सध्या केवळ गाभारा सुस्थितीत आहे, तर उर्वरित भाग अवशेष स्वरूपात उभा आहे. या पार्श्वभूमीवर पुरातत्त्व विभागाने तातडीने संवर्धन आणि जतनाची कामे हाती घ्यावीत, अशी मागणी स्थानिक नागरिक आणि इतिहासप्रेमी करत आहेत.

दरम्यान, मंदिर पाण्याबाहेर आल्यानंतर भाविकांची गर्दी वाढते आहे. पावसाळा सुरू होईपर्यंतच या मंदिराचे दर्शन घेता येणार असल्याने अनेक भाविकांनी या अनोख्या ऐतिहासिक वारशाचे दर्शन घेण्यासाठी गर्दी करण्यास सुरूवात केली आहे. इतिहासाची साक्ष देणारे आणि निसर्गाच्या कुशीत दडलेले हे वाघेश्वर मंदिर पाहण्यासाठी पर्यटक भेट देत असल्याचे देखील पाहायला मिळत आहे.

तेलंगाना का प्राचीन नरसिंह मंदिर

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

भगवान विष्णूने अपने भक्त प्रहलाद की रक्षा और असुरों के राजा हिरण्यकश्यप का वध करने के लिए नरसिंह अवतार धारण किया था। यह स्वरूप अर्ध-सिंह और अर्ध-नर के रूप में उग्र और दिव्य माना जाता है।

तेलंगाना के मल्लूर में प्राचीन नरसिंह मंदिर में १० फीट ऊंची मूर्ति को जीवित माना जाता है और इसकी त्वचा इंसानों जैसी प्रतीत होती है। मान्यता है कि मूर्ति पर चंदन का लेप लगाने से उसका उग्र स्वरूप शांत रहता है।

विशाखापट्टनम के पास सिंहाचलम मंदिर में नरसिंह भगवान मां लक्ष्मी के साथ विराजमान हैं। यहाँ मूर्ति पर मोटे चंदन की परत साल में केवल अक्षय तृतीया के दिन हटाई जाती है, तभी भक्त दर्शन कर पाते हैं।

उत्तराखंड के जोशीमठ में स्थित नृसिंह बदरी मंदिर १००० साल पुराना है। यह मंदिर बद्रीनाथ धाम के रास्ते में है और दर्शन करने से सभी संकट दूर होते हैं। भक्तों की मान्यता है कि भगवान नरसिंह की कृपा से हर मनोकामना पूरी होती है।

इन मंदिरों में भगवान नरसिंह की भक्ति, अद्भुत मान्यताएँ और चमत्कारिक मूर्तियाँ श्रद्धालुओं के लिए आस्था और चकित कर देने वाले अनुभव का प्रतीक हैं।

सहा महिने मंदिर बंद तरी वाहिलेली फुले ताजीच!

बद्रीनाथ मंदिराची १० थक्क करणारी रहस्य; आपणास माहितीही नसेल

ग्लोबल महातेज वृत्तसेवा

उत्तराखंडमधील हिमालयीन कुशीत वसलेले बद्रीनाथ मंदिर हे भगवान विष्णूंच्या परम भक्तांसाठी श्रद्धेचे सर्वोच्च स्थान आहे. बद्रीनाथ धामचे कपाट भाविकांसाठी उघडले असून अधिकृतपणे चारधाम यात्रेला सुरुवात झाली आहे. अलकनंदा नदीच्या काठावर वसलेले हे मंदिर 'बद्री विशाल' म्हणून ओळखले जाते. भगवान विष्णूंनी येथे कडक तपस्या केली होती, अशी मान्यता आहे. मात्र, या मंदिराशी संबंधित अशी काही रहस्ये आहेत, जी विज्ञानाच्या पलीकडची आहेत.

शंख वाजवण्यास सक्त मनाई

बद्रीनाथ मंदिरात शंख वाजवणे पूर्णपणे वर्जित आहे. यामागे दोन कारणे सांगितली जातात. पौराणिक कथेनुसार, जेव्हा माता लक्ष्मी येथे तुळशीच्या रूपात ध्यान करत होत्या, तेव्हा भगवान विष्णूंनी 'शंखचूर्ण' नावाच्या राक्षसाचा वध केला. लक्ष्मीच्या ध्यानात व्यत्यय येऊ नये म्हणून विष्णूंनी विजयानंतरही शंख वाजवला नाही. वैज्ञानिक दृष्टिकोनातून, हिमालयातील या भागात शंख वाजवल्याने होणाऱ्या ध्वनी लहरींमुळे बर्फाचे कडे कोसळण्याचा धोका असतो.

नर आणि नारायण पर्वतांचे रहस्य

हे मंदिर 'नर' आणि 'नारायण' नावाच्या दोन पर्वतांच्या मध्ये स्थित आहे. असे मानले जाते की, हे दोन पर्वत भगवान विष्णूंचे दोन अंश आहेत. पुराणात असे भाकीत केले आहे की, कलियुगाच्या अंती हे दोन्ही पर्वत एकमेकांना मिळतील आणि बद्रीनाथचा मार्ग कायमचा बंद होईल. त्यानंतर 'भविष्य बद्री' नावाचे नवीन तीर्थस्थान उदयास येईल.

मंदिराचे दरवाजे ६ महिने बंद, ६ महिने खुले

बद्रीनाथचे दरवाजे वर्षातील केवळ ६ महिने उघडले जातात. हिवाळ्यातील ६ महिने मंदिर बर्फाच्छादित असते. विशेष म्हणजे, जेव्हा हिवाळ्यात दरवाजे बंद केले जातात, तेव्हा मंदिरात एक अखंड दिवा लावला जातो. ६ महिन्यांनंतर जेव्हा पुन्हा दरवाजे उघडले जातात, तेव्हा तो दिवा तसाच प्रज्वलित असतो आणि मंदिरात पूजेचे ताजे साहित्य आढळते. ६ महिने मंदिर बंद तरी वाहिलेली फुले राहतात ताजी. जणू काही तेथे कोणीतरी नियमित पूजा करत होते. असे मानले जाते, की हिवाळ्यात 'नारद मुनी' आणि इतर देव या मंदिराची पूजा करतात.

तुळशीचा हार

भगवान विष्णूंना तुळस प्रिय आहे. परंतु बद्रीनाथ मंदिरात नारायणाला तुळशीऐवजी तुळशीचाच हार अर्पण केला जातो. तुळशीचे हे रोप फक्त याच उंचीवर वाढते आणि त्याला एक विशिष्ट सुगंध असतो.

भगवान बद्रीनाथांची मूर्ती

बद्रीनाथ मंदिरातील भगवान विष्णूची मूर्ती शालिग्राम शिळेत कोरलेली असून ती चतुर्भुज ध्यानमुद्रेत विराजमान आहे. असे म्हटले जाते की, भक्त बद्रीनाथ धामात जी काही इच्छा व्यक्त करतात, ती नक्कीच पूर्ण होते. बद्रीनाथ धामाला भेट देणाऱ्या भक्तांना भगवान विष्णू आणि देवी लक्ष्मी यांचा आशीर्वाद नेहमीच लाभतो.

शंकराचार्यांकडून मूर्तीची पुनर्स्थापना

आख्यायिकेनुसार, शंकराचार्यांना अलकनंदा नदीत शालिग्राम दगडापासून बनवलेली भगवान बद्री नारायणाची एक काळ्या पाषाणाची मूर्ती सापडली. त्यांनी सुरुवातीला ती तप्त कुंड येथील गरम पाण्याच्या झऱ्यांजवळील एका गुहेत स्थापित केली. सोळाव्या शतकात, गढवालच्या राजाने ती मूर्ती मंदिराच्या सध्याच्या ठिकाणी हलवली.

बद्रीनाथ मंदिराचे दरवाजे तीन चाव्यांनी उघडतात

बद्रीनाथ धाम मंदिराचे दरवाजे एका चावीने नव्हे, तर तीन चाव्यांनी उघडतात आणि या तीन चाव्या वेगवेगळ्या लोकांकडे आहेत.

मंदिराचे रक्षक 'घंटकर्ण'

बद्रीनाथ धामचे द्वारपाल, घंटकर्ण, हे भगवान शिवाचे परम भक्त मानले जातात. मंदिर उघडण्यापूर्वी त्यांची परवानगी आणि पूजा अनिवार्य मानली जाते. आख्यायिकेनुसार, बद्रीनाथमध्ये ज्या ठिकाणी भगवान नारायणांनी तपश्चर्या केली होती, त्याच ठिकाणी घंटाकर्णानेही तपश्चर्या केली. यानंतर, घंटाकर्णाच्या तपश्चर्येने प्रसन्न होऊन भगवान श्रीकृष्ण त्याला दर्शन देऊन बद्रीनाथ धामचे रक्षक म्हणून नियुक्त केले.

भविष्य बद्री

आख्यायिकेनुसार कलियुगाच्या शेवटी जेव्हा नर आणि नारायण पर्वत विलीन होतील, तेव्हा बद्रीनाथचा मार्ग बंद होईल. यानंतर, जोशीमठजवळ असलेल्या भविष्य बद्री नावाच्या ठिकाणी भगवान बद्रीनाथांची पूजा केली जाईल.

तप्त कुंड

मंदिराच्या अगदी खाली 'तप्त कुंड' नावाचा एक नैसर्गिक गरम पाण्याचा झरा आहे. बाहेरचे तापमान गोठणबिंदूच्या खाली गेले, तरी या कुंडातील पाणी सातत्याने गरम राहते, ही एक चमत्कारिक गोष्ट आहे.

(वरील माहिती विविध धर्मग्रंथांतून संकलीत केली आहे.)